

בס"ד, ט' כסלו, תשפ"א
25 נובמבר, 2020
תב' - 88 פא

לכבוד
ר' ישראל מורגנשטרן
ארגון 'ארבע אמות'

השלום והברכה

שמעתי על היוזמה שכל אחד יקנה לעצמו ד' אמות בארץ ישראל.

דנו רבות רבותינו הגאונים והראשונים האם לכל אחד ואחד מישראל יש לו ד' אמות בארץ ישראל. השאלה הזו נסובה לגבי קנין אגב שהוא אחד מהקניינים לקניית מטלטלין, אך קנין זה מוגבל רק אם יש למקנה קרקע. בתקופת הגאונים נתמעטו בעלי הקרקעות, ואז תקנו גאוני סורא שאף מי שאין לו קרקע יוכל להקנות מטלטלין אגב קרקע, וזאת בגלל ארבע אמות שיש לו בארץ ישראל. גם התוס' ב"ב (מד ע"ב) סובר כן. ויותר מזה כתב בתשובת רב נחשון גאון (בשו"ת מהר"ם מרוטנבורג תקצ"ה סי' תקלו) שאף שהיתה תקופה שארץ ישראל היתה שוממה מבניה וכידי אינם יהודים. היות שקרקע אינה נגזלת "ובחזקת ישראל היא, וארץ ישראל על שם ישראל". כלומר, תמיד הארץ שייכת לישראל.

אולם חידוש זה לא נתקבל על דעתם של גאוני פומבדיתא והרבה ראשונים, כיון שהדבר לא נזכר לא במשנה ולא בגמרא, והם ראו בזה הערמה. (ראה תשובת הגאונים הרכבי ברלין תרמ"ז סי' ר). לפי דעה זו שאין לכל אחד ואחד מישראל ד' אמות מוקנים ושייכים בארץ ישראל, כדאי וראוי להצטרף ליוזמתכם. אולם יש להבטיח שקניה זו תעשה באופן נכון ע"י רישום הנכס והקרקע לטובת הרוכש.

עצם הרעיון של גאוני סורא שלכל אחד ואחד מישראל יש ד' אמות בארץ ישראל מוסיף נופך ונקודת מבט לארץ ישראל. אדמת הארץ אינה רק של יהודים שגרים בארץ ישראל אף ליהודי הגולה יש בה חלק מעשי.

הכמיהה לארץ ישראל היא נחלת כל יהודי ויהודי באשר הוא שם, מתפללים עליה לפחות שלש פעמים ביום ומצהירים ברגעים גדולים "אם אשכחך ירושלים תשכח ימיני". ארץ ישראל כשמה כן היא ארץ ארצו של עם ישראל.

מברככם בכל לב

בברכת התורה

דוד לאו

הרב הראשי לישראל

נשיא בית הדין הרבני הגדול

